

Κεφάλαιο 9

Υπολογισμός του Δείκτη Συσχέτισης

1

Ο Υπολογισμός του Δείκτη Συσχέτισης

Οι δύο σημαντικότεροι και πιο συχνά χρησιμοποιούμενοι δείκτες συσχέτισης είναι:

- Δείκτης Pearson r
- Δείκτης Spearman ρ

2

Προϋποθέσεις για τη χρήση του δείκτη Pearson r

Διαφορές ή συσχέτιση;	Συσχέτιση
Κλίμακα Μέτρησης:	Ίσων Διαστημάτων ή αναλογική
Σχεδιασμός:	Εξαρτημένα Δείγματα
Σημειώσεις:	Η συσχέτισης των δύο μεταβλητών να είναι ευθύγραμμη

3

Παράδειγμα

- Ένας ερευνητής ενδιαφέρεται να μελετήσει εάν η δυσαρέσκεια του ατόμου για το σώμα του (X) **σχετίζεται** με τη γενικότερη αυτοπεποίθησή του (Y)
- 10 άτομα συμπλήρωσαν **δύο ερωτηματολόγια** που μετρούν αυτές τις μεταβλητές και συγκέντρωσε τα παρακάτω δεδομένα

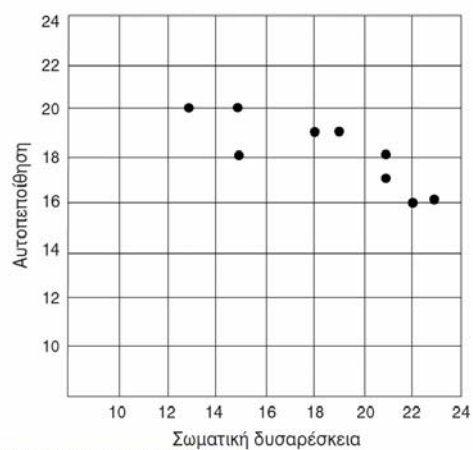
4

Τα δεδομένα της Έρευνας

Άτομα	Τιμές Χ	Τιμές Υ
1	15	18
2	23	17
3	19	19
4	22	16
5	21	18
6	21	17
7	23	16
8	15	20
9	18	19
10	13	20

5

Το διάγραμμα Σκεδασμού

6

Διατύπωση των Υποθέσεων

■ Μηδενική Υπόθεση:

Ο βαθμός δυσαρέσκειας που έχει το άτομο για το σώμα του **δε συσχετίζεται** με το βαθμό αυτοπεποίθησής του

■ Εναλλακτική Υπόθεση:

Ο βαθμός δυσαρέσκειας που έχει το άτομο για το σώμα του **συσχετίζεται** με το βαθμό αυτοπεποίθησής του (**διπλής κατεύθυνσης**)

7

Ο Τύπος...

$$r = \frac{N\sum(XY) - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

8

Ο Πίνακας υπολογισμών

Ατομα	Τιμές X	(Τιμές X) ²	Τιμές Y	(Τιμές Y) ²	(X ÷ Y)
1	15	225	18	324	270
2	23	529	17	289	391
3	19	361	19	361	361
4	22	484	16	256	352
5	21	441	18	324	378
6	21	441	17	289	357
7	23	529	16	256	368
8	15	225	20	400	300
9	18	324	19	361	342
10	13	169	20	400	260
	ΣΧ=190	ΣΧ²=3728	ΣΥ=180	ΣΥ²=3260	ΣΧΥ=3379

9

Διατύπωση Αποτελεσμάτων

Αριθμός ατόμων

Τιμή r

$$r(10) = -0.84, p=0.032$$

Στατιστικά
σημαντικό
αποτέλεσμα

10

Τα αποτελέσματα από το SPSS

Correlations

		X	Y
X	Pearson Correlation	1,000	-,844**
	Sig. (2-tailed)	,	,002
	N	10	10
Y	Pearson Correlation	-,844**	1,000
	Sig. (2-tailed)	,002	,
	N	10	10

** . Correlation is significant at the 0.01 level

11

Προϋποθέσεις για τη χρήση του δείκτη Spearman rho

Διαφορές ή συσχέτιση:	Συσχέτιση
Κλίμακα Μέτρησης:	Ιεραρχική
Σχεδιασμός:	Εξαρτημένα Δείγματα
Σημειώσεις:	Η συσχέτιση των δύο μεταβλητών να είναι ευθύγραμμη

12

Παράδειγμα

- Μια ερευνήτρια θέλει να μελετήσει εάν υπάρχει σχέση μεταξύ των επιδόσεων των μαθητών στα μαθήματα της **Γλώσσας και των Μαθηματικών**
- Ζητά από τους δασκάλους τους να **ιεραρχήσουν** τα παιδιά ανάλογα με την επίδοσή τους στην τάξη

13

Τα δεδομένα της Έρευνας

Άτομα	Σειρά κατάταξης στα μαθηματικά (X)	Σειρά κατάταξης στη Γλώσσα (Y)
1	8	1
2	7	4
3	3	10
4	2	8
5	1	7
6	5	2
7	9	3
8	4	9
9	10	6
10	6	5

14

Διατύπωση των Υποθέσεων

■ Μηδενική Υπόθεση:

Δεν υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στους βαθμούς στη γλώσσα και στους βαθμούς στα μαθηματικά

■ Εναλλακτική Υπόθεση:

Υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στους βαθμούς στη γλώσσα και στους βαθμούς στα μαθηματικά (διπλής κατεύθυνσης)

15

Ο Τύπος...

$$\rho = 1 - \frac{6 \sum d^2}{N(N^2 - 1)}$$

16

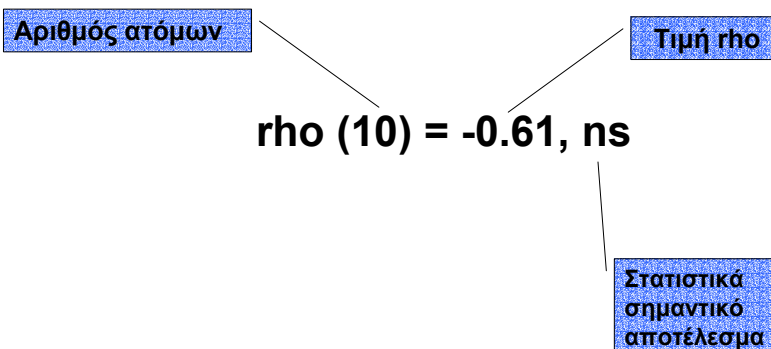

Ο Πίνακας υπολογισμών

Άτομα	Σειρά κατάταξης στα Μαθηματικά (X)	Σειρά κατάταξης στη Γλώσσα (Y)	Διαφορά d (X-Y)	d ²
1	8	1	7	49
2	7	4	3	9
3	3	10	-7	49
4	2	8	-6	36
5	1	7	-6	36
6	5	2	3	9
7	9	3	6	36
8	4	9	-5	25
9	10	6	4	16
10	6	5	1	1
				Σd² = 266

17

Διατύπωση Αποτελεσμάτων

18

Τα αποτελέσματα από το SPSS

Correlations

		X	Y
Spearman's rho	X	1,000	-,612
	Correlation Coefficient		
	Sig. (2-tailed)	,	,060
	N	10	10
Y	Correlation Coefficient	-,612	1,000
	Sig. (2-tailed)	,060	,
	N	10	10

19

Άλλοι δείκτες Συσχέτισης

- Ο δείκτης Biserial
- Ο δείκτης Φ
- Ο δείκτης Συμφωνίας (Kendall W)

20

Ο δείκτης Biserial (r_{bis})

Χρησιμοποιείται όταν η μια μεταβλητή που θέλουμε να μελετήσουμε είναι **ποσοτική** και η άλλη **ποιοτική** (κατηγορική) με δύο επίπεδα (π.χ. ναι – όχι, σωστό - λάθος)

$$r_{bis} = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)\sqrt{(N_1 N_2)}}{sN}$$

21

Ο δείκτης Φ (phi)

Χρησιμοποιείται όταν και οι δύο μεταβλητές που μελετάμε είναι **ποιοτικές** (κατηγορικές) και έχουν από δύο επίπεδα η καθεμία

$$\Phi = \frac{\alpha\delta - \beta\gamma}{\sqrt{(\alpha + \gamma)(\beta + \delta)(\alpha + \beta)(\gamma + \delta)}}$$

22

Ο δείκτης συμφωνίας (Kendall W)

Χρησιμοποιείται για να καθοριστεί ο **βαθμός συμφωνίας** δύο ή περισσότερων κριτών αναφορικά με την κατάταξη δύο ή περισσότερων προσώπων/αντικειμένων ως προς κάποια μεταβλητή

$$W = \frac{12s^2}{K^2(N^2 - 1)}$$

23

Πίνακας Δεικτών Συσχέτισης

Μεταβλητή Y	Μεταβλητή X		
	Ποσοτική	Κατηγορική	Ταξινόμηση
Ποσοτική	Pearson r	Biserial	
Κατηγορική	Biserial	phi	
Ταξινόμηση			Spearman rho

24

Ο δείκτης προσδιορισμού

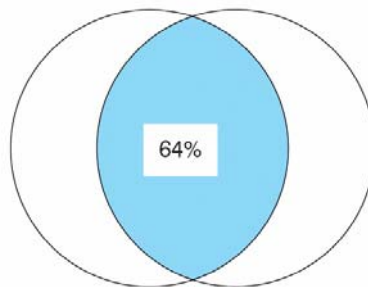
- Είναι ο δείκτης που μας δείχνει τι ποσοστό της **συνολικής διακύμανσης** της μεταβλητής X οφείλεται στη μεταβλητή Y , και συμβολίζεται με το γράμμα r^2 .
- Τον υπολογίζουμε εάν υψώσουμε στο τετράγωνο το **δείκτη συσχέτισης** των δύο μεταβλητών που μελετάμε και στη συνέχεια πολλαπλασιάζοντάς τον με το 100.

25

Πώς τον υπολογίζουμε;

Παράδειγμα:

Εάν $r = 0,80$, τότε $r^2 = 0,80^2 = 0,64 \times 100 = \mathbf{64\%}$

© ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΡΟΥΣΣΟΣ & ΤΣΑΟΥΣΗΣ

26